Ner. 229. Sobota 7. Października 1854. Rok Gazecie 44.

# GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. - Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

## PRZEGLAD.



## MONARCHYA AUSTRYACKA.

### Rzecz urzędowa.

**Lwów**, 6. października. Dnia 6. października 1854 wyszedł i rozesłany został z c. k. galicyjskiej drukarni rządowej we Lwowie spis chronologiczny ustaw i rozporządzeń, które w roku 1853 w oddziale drugim dziennika rządowego umieszczono dla kraju koronnego Galicyi.

### Sprawy krajowe.

(Udzielanie koncesyi na budowę kolei żelaznych.)

**Wiedeń**, 3. października „*Litogr. kor. austr.*“ pisze: C. k. ministeryum handlu ogłosiło dekretem z d. 14. września r. b. ważne rozporządzenie, którem uregulowano udzielanie koncesyi na budowy prywatnych kolei żelaznych. Ze względu na ich wielce ważne znaczenie w rozwoju austryackich spraw komunikacyjnych podajemy niniejszem wszystkie główne postanowienia wspomnionego dekretu.

Udzielanie pozwolenia do robót przygotowawczych przysłuża ministerstwu spraw wewnętrznych i naczelnej komendzie armii.

Koncesye na założenie kolei udziela Jego c. k. Apost. Mość.

Pozwoleniem robót przygotowawczych pod kolej żelazną otrzymuje ubiegający się o koncesyę jedynie prawo wyrobić kosztem swoim plan przyszłego wykonania zaprojektowanej kolei żelaznej z zachowaniem istniejących ustaw i pod dozorem władz, tudzież przedsięwziąć potrzebne roboty wymiaru i niwellacyi. Pozwoleniem tem jednak nie otrzymuje ani prawa do koncesyi na odnośną kolej żelazną, ani innego wyłącznego przywileju.

Dla uzyskania koncessyi na budowę kolei żelaznej należy podać prośbę do ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych, w której ma się wykazać: że proszący otrzymał pozwolenie przedsiębrania robót przygotowawczych; ze zaprojektowana kolej żelazna będzie z korzyścią dla sprawy publicznej; w jaki sposób mają się nabyć środki pieniężne do przedsięwzięcia tego potrzebne; do prośby ma być przyłączony plan całego przedsiębierstwa, należycie wypracowany projekt i kosztorys; ministeryum handlu ma prawo żądać od ubiegających się o koncesyę złożenia kaucyi albo od towarzystw przynajmniej wykazania się, że już ma zabezpieczony dostateczny fundusz na przedsiębierstwo.

Koncesya na założenie kolei żelaznej ku publicznemu użytkowi udziela się na pewny czas oznaczony. Nie może przewyższać lat dziewięćdziesięciu, a w miarę zachodzących stosunków może się także na mniejszą liczbę lat rozciągać. Termin tej koncesyi rozpoczyna się z dniem, w którym kolej całkiem lub w części oddano do użytku publiczności. Przedsiębierstwu publicznej kolei żelaznej nadaje się prawo expropryacyi stósownie do §. 365. kodexu cywilnego, jednak tylko względem tych przestrzeni, które do wykonania przedsiębierstwa są koniecznie potrzebne. Decyzya względem miary tej konieczności przysłuża namiestnictwu odnośnego kraju koronnego, a w dalszym toku instancyi ministerstwu spraw wewnętrznych. Przedsiębierstwa kolei żelaznych są obowiązane wynagrodzić wszelką szkodę w posiadłości publicznej lub prywatnej, jakąby wyrządziła budowa kolei żelaznej.

Taryfy jazdy osób i transportu towarów podlegające rewizyi od trzech do trzech lat mają być przedłożone do potwierdzenia c. k. ministeryum handlu i budowli publicznych w porozumieniu z ministeryum spraw wewnętrznych.

Przy oznaczaniu taryfy będzie się mieć wzgląd na wszystkie zachodzące stosunki, na dochody kolei, na taryfy kolei sąsiednich itd. Taryfa ceny ma być publicznie ogłoszona, a administracya państwa ma prawo wtedy, gdy czyste dochody kolei przenoszą 15% wkładek, nakazać słuszne zniżenie ceny.

Według przepisu §. 68. regulaminu kolei żelaznych jest przedsiębierstwo kolei żelaznych obowiązane do bezpłatnego transportu przesyłek i sług pocztowych.

Jeżli administracya wojskowa dla transportu wojska lub effektów wojskowych chce zrobić użytek z kolei żelaznych, są przedsiębiercy kolei żelaznej obowiązani oddać do jej dyspozycyi wszelkie do transportu służące środki za wynagrodzeniem po tej samej cenie, jaka jest wyznaczona za taki transport w taryfie kolei żelaznych państwa.

Przedsiębierstwa kolei żelaznych mają pozwolić założenie telegrafów państwa na swym gruncie wzdłuż kolei żelaznej lub bezpłatne użytkowanie z ich własnych telegrafów.

Przedsiębierstwa kolei żelaznych nie są upoważnione bez pozwolenia administracyi państwa zaciągać pożyczki z wydawaniem obligacyi, lub w formie emisyi akcyi, albo zaliczek na dawniejsze akcye.

## Francya.

(Cesarz oczekiwany w Aix. — Lokacya wojsk pod zimę. — Fałszywa pogłoska o machinie piekielnej w Orleanie.)

**Paryż**, 28. września. W Aix przygotowują się w pałacu arcybiskupim apartamenta na przyjęcie Cesarza; słychać bowiem, że Jego Cesarska Mość w ciągu miesiąca października zabawi ośm dni częścią w Marsylii częścią w Aix i obecny będzie na manewrach obozu południowego. Zresztą słychać za rzecz pewną, że wojska południowego obozu tylko do 1. listopada zostaną skoncentrowane i że odwołano rozkaz budowania barak. Wszystkie te wojska mają być na zimę umieszczone w departamencie ujść Rodanu, a dnia 1. kwietnia znowu się zbiorą w obozie.

Dziennik *D. V. H.* twierdzi, że doniesienia o zamierzonym zamachu na życie Cesarza zupełnie są bezzasadne. Mówiono o maszynie piekielnej, którą miano odkryć na kolei żelaznej w pobliżu Orleanu, była także mowa o aresztacyach w Angoulême dnia 21go września jako będących w związku z ową maszyną piekielną. Cała rzecz jest ta, że na jednej stacyi niedaleko Orleans przypadkiem się rozbiła paka z lufami i musiano ją zbijać w drodze w przytomności pasażerów. Ta paka adresowana była do pewnego ruśnikarza w Angoulême, który przy rozpoczynających się łowach zamówił w Paryżu pewną ilość luf do osadzenia. *(W. Z.)*

(Popisy wojsk w obozie północnym.)

**Paryż**, 29. września. *Monitor* donosi z Boulogne z dnia wczorajszego, że wielkie manewry w okolicy Desvres pięć mil od Boulogne odbywały się pod rozkazami Cesarza; 70.000 wojska brało udział w tych manewrach, a wszystkie poruszenia i ewolucye odbywały się z podziwienia godną precyzyą. Jej Mość Cesarzowa i niezmierne tłumy ludu przypatrywały się temu widowisku. Około 8. godziny wieczór przybyli Ich Mość Cesarstwo znowu do Boulogne. Dziennik „La Verite“ w Lille zbija pogłoskę o zwinięciu północnego obozu dnia 1. stycznia. Dwie dywizye piechoty przepędzą zimę w obozie w barakach; tylko kawalerya i artylerya stanie załogą w miastach północnej Francyi. Wojska należące do cesarskiej gwardyi wracają do Paryża w pierwszych dniach października. *(Abbld. W. Z.)*

## Belgia.

**Bruxela**, 25. września. Słychać, że OO. Jezuici mają założyć wolny uniwersytet w Belgii. W College de la Paix w Namur wykładają już profesorowie tego zakonu nauki filozoficzne. *(W. Z.)*

## Włochy.

**Turyn**, 27. września. OO. Oblaci w Pinerolo otrzymali dnia 22. ministeryalny rozkaz opuścić klasztor, tylko dwom pozwolono „w drodze łaski“ pozostać przy kościele. Ten dom OO. Oblatów kupił niegdyś ich założyciel Pio Brunone Lanteri za gotowe pieniądze bez wszelkiego przyczynienia się lub wsparcia ze strony rządu. *(Armonia.)*

## Królestwo Polskie.

(Cesarz rosyjski spodziewany w Warszawie. — Zmiany w wojskowych posadach. — Liwerunki rozpisane. — Kozacy do pułków pociągani.)

**Warszawa**, 28. września. Spodziewany już temi dniami przyjazd Cesarza Jego Mości zajmuje w najwyższym stopniu uwagę publiczną. Odmiany i mianowania w najwyższych posadach wojskowych trwają nieprzerwanie; i tak cesarski jenerał-adjutant Arbusów, inspektor rezerwy gwardyi i grenadyerów, został temi dniami mia-

nowany naczelnym wodzem wojska, zostającego w Petersburgu i w okolicach przyległych.

Wiadomości z Polski donoszą, że w ostatnim czasie rozpisano znowu kontrybucyę wojenną. Właściciele dóbr szlacheckich mają odstawić do cesarskich magazynów w ogóle 600.000 półmacków, połowę mąki żytniej, a połowę krup, za co należytość będzie w połowie zapłacona gotówką z kasy publicznej, a w drugiej połowie w daninach policzoną. Z tego rozpisanego liwerunku wnoszą, że wojskowa załoga królestwa będzie wkrótce wzmocniona. Południowa część kraju ma być tymczasem z wojska ogołocona. Kozacy, którzy przedtem byli rozrzuceni po miastach pogranicznych, są do swoich pułków ściągnięci, a w obwodowych miastach zostawiono tylko taką liczbę, jaka niezbędnie jest potrzebną do wykonywania egzekucyi cywilnych.

(Rejestra szlacheckie. — Uwolnieni od konskrypcyi żydzi, jeżli przyjmą wiarę chrześciańską. — Konie i woły podrożały.)

**Warszawa**, 28. września. Tutejsze gazety ogłaszają długi szereg nazwisk, wciągnionych w rejestra szlacheckie po urzędowem sprawdzeniu. — Magistrat ogłasza rozporządzenia względem uwolnienia od służby wojskowej; między temi znajduje się jedno, według którego wolni są od wojska Menonici i bracia morawscy, tudzież żydzi, jeżeli przyjmą wiarę chrześciańską. — Jarmark w Łowiczu był tego roku bardzo ożywiony. Ale ceny koni i wołów były bardzo wysokie. *(W. Z.)*

## Rosya.

**Petersburg**, 26. września. Ukazem cesarskim zakazano wywóz żyta, owsa i jęczmienia do Austryi. Zakaz ten wchodzi w moc obowiązującą z d. nadejścia go do urzędów celnych. *(W. Z.)*

(Nagrody dla uczniów w szkołach artyleryi. — Okręt św. Włodzimierza spuszczono z warsztatu.)

**Petersburg**, 20. września. Dla podniecenia i ożywienia gorliwości uczniów w zakładach wojskowych przyzwolono uczniom ubiegać się o wyznaczone w każdym roku nagrody czyli premia. — W szkole inżynierów i w szkole artyleryi wyznaczono na pierwszą nagrodę w kwocie 500 r. śr., dla ucznia, który się z końcem roku wykaże najlepszemi świadectwami.

Wielki książę następca tronu był dnia 15. września w porcie wojennym pod Kronsztadem, gdzie spuszczono z warsztatu nowouzbrojony okręt „św. Włodzimierz" o 48 działach. Oprócz tego spuszczono z warsztatu jeszcze trzy inne statki, między temi jeden bryg o 18 działach. *(W. Z.)*

## Księstwa Naddunajskie.

(Przyjęcie FZM. Bar. Hess w Bukareszcie.)

**Bukareszt**, 24. września. Na przyjęcie Jego Excelencyi naczelnego komendanta trzeciej i czwartej armii, FZM. barona Hess wyruszyło wczoraj rano dwie brygady korpusu armii stojącego pod rozkazami Jego Excelencyi feldmarszał-lejtnanta hrabi Coronini. — Omer Basza kazał na cześć dostojnego gościa wyruszyć dywizyi Ismael i wszystkie te wojska w wielkiej paradzie uszykowane były w trzech liniach na równinie po lewej stronie gościńca wiodącego do Boneassa.

Obadwaj wodzowie zjechali się i powitali na tej równinie.

Gdy wysoka jeneralicya obydwóch armii przejechała frontami, manewrowała turecka dywizya Ismael i wykonała manewry z taką dokładnością i precyzyą, że wszyscy obecni ces. austryaccy jenerałowie i oficerowie w najpochlebniejszych wyrazach chwalili wprawność żołnierzy. Potem uformowały się kolumny do defilowania i wojska defilowały przed obydwoma naczelnymi jenerałami z zwykłemi wojskowemi odznakami hołdu.

Najpiękniejsza pogoda sprzyjała temu widowisku wojskowemu. Mnóstwo ludu wyległo ze stolicy, by się przypatrzyć manewrom, a słońce wrześniowe tak dogrzewało, jak wśród upałów lata.

Po skończonej rewii udał się Jego Excelencya FZM. baron Hess do urządzonego na jego przybycie pałacu ministra sekretarza stanu J. A. Filipesko, gdzie się na przyjęcie i powitanie dostojnego gościa znajdował prezydent rady administracyjnej K. Kantakuzeno z ministrami. Dziś rano przyjmował Jego Excelencya korpus oficerów stojącego tu c. k. wojska, a w południe duchowieństwo rozmaitych wyznań, najwyższe władze publiczne, Bojarów i inne znakomite osoby, które przybyły złożyć Jego Excelencyi swe uszanowanie i powinszować szczęśliwego przybycia do Bukaresztu.

Wczoraj o czwartej godzinie po południu przybył tu cesarski komisarz baron Bach. *(A. B. W. Z.)*

## Turcya.

(Fuad Effendi powrócił. — Zajście z Patryarchą greckim. — Rozruch przy poborze podatku.)

**Konstantynopol**, 19. września. *Journal de Constantinople* donosi o powrocie Fuad Effendego z grecko-tureckich prowincyi jak następuje:

„Fuad Effendi powrócił dnia 11. na pokładzie tureckiego parowu „Soum-Bahri" do Konstantynopola po szczęśliwie dokonanej misyi cesarskiego komisarza w Epirze i Tessalii, poruczonej jego mądrości, przezorności i jego stałości charakteru. Odwiedził natychmiast ministrów i przyjęty był z pochwałami, iż umiał dokonać tak trudne zlecenie."

W przejeździe otrzymał i odwzajemnił w Salonice d. 8. b. m. między innemi wizyty komendanta c. k. austryackiej korwety „Carolina" i znajdującego się tam ciała konzularnego. Abdi Basza, który z nim jechał, udał się ztamtąd do Monastyru.

Do *Osserv. Triest.* piszą z Damasku dd. 31. z. m.: Niezgoda pewnego greckiego małżeństwa spowodowała patryarchę nakazać tymczasowe rozłączenie obu małżonków z tym dodatkiem, ażeby żona udała się do domu swych rodziców. Na prożbę małżonka unieważnili Kadi i Basza rozporządzenie patryarchy. Poczem konzul angielski wstawił się do wysokiej Porty za decyzyą patryarchy. Skutek nastąpił taki, że Basza otrzymał w liście wezyralnym naganę za swoje wbrew przepisom postępowanie i rozkaz, ażeby zupełnie wykonał rozporządzenie patryarchy; następnie zalecono mu, ażeby nadal nienaruszał prerogatyw szefów różnych religii, nie ubliżał ich juryzdykcyi w zakresie rytualnym i niedawał powodu do żadnych niedogodności, coby mogły za sobą skutki pociągnąć.

Między korpusem nieregularnego wojska z jednej, a Grekami i Anzarami z drugiej strony miało przyjść we włości w pobliżu Hama do krwawej potyczki, w której 20 Greków i 62 Anzarów poległo. Przeciwnie zaś Baszi-Bozukowie mieli tylko jednego poległego i kilku rannych. Powodem tego wypadku był pobór podatków, który Baszi-Bozukom był poruczony.

## Chiny.

(Szczegóły organizacyi rządowej u Insurgentów.)

Paropływ „Washington," który 9. b. m. odpłynął z Nowego Jorku, przybył dnia 23. b. m. do Southampton. Przywiózł wiadomość nadesłaną na Kalifornię do Nowego Jorku, że Kanton poddał się buntownikom chińskim.

Z zamieszczonego w Monitorze artykułu o polityczno-religijnej rewolucyi w Chinach, podajemy następujące ciekawsze szczegóły o rządowej organizacyi insurgentów: „Pod Tai-ping-Hang, posłanym od Boga naczelnikiem ruchu, stoi pięciu innych królów, pełniących najwyższe urzęda jego militarnego rządu. Tymi są: Mąż jego najstarszej siostry, mający tytuł: „Króla Wschodu i pierwszego ministra państwa;" drugi jego szwagier, mający tytuł: „Króla Zachodu i drugiego ministra państwa;" następnie Król Południa, Król Północy i Król asystencyi. Król Wschodu i Król Zachodu mają także tytuł pierwszych naczelnych wodzów wojska, Królowie Południa i północy pełnią funkcye zastępców naczelnego wodza; pierwszy dowodzi strażą przednią, drugi strażą odwrotną. Król asystencyi musi być zawsze przy boku Tai-ping-Hanga i pomagać mu w urządzeniu spraw dworu. Między tymi wielkimi dygnitarzami zdaje się, że Król Wschodu jest najpierwszym co do zdatności, władzy i wpływu. On jest zarzewiem całego przedsiębierstwa, bądź że walczy jako dzielny jenerał na czele insurgentów, bądź, że kieruje ich sprężystością lub mocą swego słowa ożywia nanowo podupadłą w nich odwagę, bądź, że zaszczycony zupełnem zaufaniem Tai-ping-Hanga i najpierwszą powagą swego rządu, ma polecenie godzić i szczęśliwie załatwiać najdelikatniejsze kwestye. Niedawno mówiono nawet, że reformator zanurzony w nowych ideach religijnych odstąpił mu zupełnie całą świecką władzę, a niektóre osoby utrzymywały, że jego osoba jest zjednoczona z osobą pierwszego ministra, że Tai-ping-Hang i pierwszy minister jest jedną i tą sawą osobą, duszą powstańczego przedsiębierstwa. Ministrowie państwa idą zaraz po królach w hierarchii zaprowadzonej przez szefa rebelii. Pod nimi zostają dyrektorowie jeneralni, następnie dyrektorowie, pretorowie, regulatorowie, inspektorowie, książęta, prefekci, trybunowie, centuryony, wexylarowie i pięciu mężowie. Każdemu z tych urzędników towarzyszy żółty sztandar, który jest znakiem jego władzy i według jego rangi co do wielkości odmienny. Sztandary dwóch pierwszych naczelnych wodzów mają ośm stóp kwadratowych, chorągwie wexylaryów są trójkątne i mają dwie stóp miary po każdej stronie. Pięcio-mąż czyli brygadyer dowodzi czterma ludźmi; wexylar ma pod swemi rozkazami 5 brygadyerów, centuryon 4 wexylariów, trybun 5 centuryonów, prefekt 5 trybunów, książę 5 prefektów. Wszyscy muszą być mężami udowodnionej zdatności; zawodem ich jest walka, więcej nie mają nic do czynienia. Drudzy oficerowie pełnią trudniejsze urzęda. Jedni z nich tworzą pewien rodzaj wyższego komitetu dla operacyi wojskowych, układają plany wyprawy; drudzy zgromadzeni w radę wojenną, wykonywują sumaryczne i straszne sądownictwo. Inni czuwają nad uprowiantowaniem armii, albo zawiadują wielkie magazyny, w których skarby publiczne są przechowane; inni nakoniec każą przed sobą składać sprawę z postępowania żołnierzy i wydzielają kary i nagrody. Więcej niewiadomo o organizacyi zbrojnej siły powstańców. Znajdują się wprawdzie w pismach Tai-ping-Hanga niektóre reguły administracyjne, mówiące o wzajemnych powinnościach monarchy i jego poddanych, ale te reguły i maxymy są tylko pięknemi teoryami, jakie się w klasykach chińskich znachodzą na każdej stronnicy, są to teorye, które razem wziąwszy stanowią płonny ideał, i rzadko mogą być zastosowane. Ztem wszystkiem nie cierpi reformator, ażeby jego żołnierze od przepisanych reguł odstępowali. Ćwiczenia przepisanego przezeń obrządku są ściśle wykonywane. Przed i po każdym obiedzie odmawiają szefowie i żołnierze krótką modlitwę do Stwórcy. Publiczne modły, zapowiedziane wystrzałami z dział odbywają się trzy razy na dzień, zrana, w południe i wieczór. Ściśle święcą sabat (siódmy dzień tygodnia). Wszelką zdobycz, którą zrobią insurgenci, materyę, pieniądze, kosztowne towary, które wpadną w ich ręce, kontrybucyę, którą pobierają od mieszkańców krajowych, znoszą do magazynów publicznych i poruczają nadzorowi urzędników, zajmujących w hierarchii wysoką rangę. Żołnierz posiada tylko swą odzież i broń, wszelkie

obcowanie z niewiastami jest mu zakazane, a jeźli przeciw trzeźwości wykroczy, bywa surowo karany; jeźli pije wino lub tytoń pali, bywa skazany na noszenie u szyi żelaznego obręcza; jeźli stara się przywłaszczyć sobie jaki przedmiot, jeźli u niego znajdą jaką sztukę monety, jeźli go przydybią przy paleniu opium, jeźli się wciśnie do pokoju kobiet, natychmiast zetną mu głowę. Nie chcą, ażeby w przyjemnościach obecności zasypiał i gnuśniał, w ciągu teraźniejszego niedostatku i trudu, któremu pokój kiedyś koniec położy, powinien ciągle mieć przed oczyma takie przyjemności, jakie dopiero zwycięstwo nada. Tai-ping-Hang, wierny swej nienawiści, którą poprzysiągł Tatarom, chciał uchylić nawet wpływ ich obyczajów od swych stronników, i zakazał surowo czytanie wszystkich tych dzieł, których podziśdzień używają uczeni chińscy i zaprowadził nowy rodzaj umiejętnego egzaminu, w którym kandydaci bywają pytani z różnych przedmiotów, a o których on w swoich pismach traktował.

## Z teatru wojny.

(Wojska tureckie w Bulgarii zatrzymują się pod Szumlą.)

**Wiédeń**, 2. października. Według dzisiejszych doniesień z Bukaresztu z d. 28. września otrzymała większa część wojsk posuwająca się w Bulgaryi ku wybrzeżom morskim rozkaz, ażeby szła zwykłym marszem dziennym i zatrzymała się pod Szumlą i w okolicy aż do dalszych rozkazów. Pan FZM. baron Hess opuścił Bukareszt oświadczywszy, że pod względem kwaterunków i zaopatrzenia wojska w żywność odpowiedziano zupełnie jego życzeniom. FZM. Coronini udaje się do Jas. Wiadomość nadesłana do Bukaresztu o bliskiem zajęciu Sebastopola wywołała niewymowną radość. *(Ll.)*

## Doniesienia z ostatniej poczty.

**Wiédeń**, 4. października. „Litogr. koresp. austr." pisze: Wiadomości z Konstantynopola sięgają po d. 25. września. O bitwie nad rzeką Almą donoszą następujące szczegóły: Dnia 19. przybyły wojska sprzymierzone do oszańcowanego obozu rosyjskiego za rzeką Almą i zatrzymały się. Dnia 20. spadła gęsta mgła a Rosyanie rozwinęli po tamtej stronie rzeki siłę 50.000 ludzi z 75 działami. — Walka trwała pięć godzin. Rosyanie opuścili swą pozycyę pod zasłoną kawaleryi. Z rozkazu marszałka St. Arnaud toczono dalej bitwę dnia 21. Strata Rosyan niewiadoma dokładnie; strata sprzymierzonych wynosi 3000 ludzi, między którymi 800 Francuzów i 900 Anglików poległych, tudzież wielu oficerów. Turcy brali mały udział w walce. Dwóch jenerałów francuskich musiało ustąpić z boju. — Do Konstantynopola przybyło sześć parostatków z rannymi. Pogłoska o wzięciu Sebastopola rozeszła się, ale się niepotwierdza. Sprzymierzeni zapobiegają niedostatkowi kawaleryi przysyłkami z Warny.

Według doniesień z Trebizondy z d. 16. września zdaje się, że książę Andronikow ufortyfikował się pod Osungheti z przeważnemi siłami przeciw Ferikowi Baszy, ale zachowuje się odpornie. — Stan armii tureckiej w Tschuruksu ma być niepomyślny, a jeneralna komenda w Kars nieczynną. Forpoczty posunięte aż pod Untschikilissar przerwały znowu komunikacyę z Persyą. Dawniejszą karawane zaprowadzono do Erywanu, nową zaś w liczbie 3000 koni **zniesiono.**

Według „Portafoglio maltese" zaniechał Szamyl tymczasem atak na Tyflis i chce raczej, jak się zdaje, obroną wybrzeży czerkieskich popierać działami sprzymierzonych w Krymie.

— Z *Jas* dowiadujemy się, pisze *litogr. koresp. austr.* w drodze telegraficznej z d. 2. b. m., że zrana tego dnia wkroczyły c. k. wojska do wspomnionej stolicy pod naczelnem dowództwem FZM. barona *Hessa*. Dywizya c. k. FmL. hrabi *Paar* zajęła Jassy w 6 batalionów, 8 szwadronów i 3 bateryе. Także reszta 12 dystryktów Multan zajęta zupełnie c. k. wojskiem. Wszędzie witała i przyjmowała ludność c. k. wojska z uprzejmością i radością.

W *Bukareszcie* obchodziły stojące tam wojska tureckie d. 2. paźdz. przedpołudniem 21 wystrzałami z dział odniesione pod Sebastopolem zwycięstwo wojsk sprzymierzonych (Zdaje się, że na tem spierały się doniesione z Bukaresztu z d. 30. z. m. pogłoski o zajęciu Sebastopola). Z drugiej zaś strony mieli także Rosyanie obchodzić w Izmaile festyn zwycięstwa odnoszący się może do tego samego zdarzenia.]

Wiadomości z *Odessy* sięgają *po dzień 29. września*. Według nich trwała walka w Krymie dnia 25. i 27. września bez ustanku aż do odejścia kuryera. Wojska sprzymierzone stały tylko o 10 wiorst od Sebastopola nad rzeką Belbek i Mertwe Wody. Angielski parostatek transportowy „Levant" przywiózł d. 28. b. m. z Eupatoryi do Odessy 340 żołnierzy ros. rannych w potyczce d. 20. września. Sześć innych angielsko-francuskich parostatków krążyło za łupem powyżej Odessy.

**Ateny**, 29. września. Słychać, że Francuzi mają zająć tylko Pelissyę i ostateczną linię stolicy. Względem rozwiązania izb nie uchwalono nic stanowczego. Modyfikacya gabinetu spodziewana o tyle, iż Rigas Palamides ma zamiar wystąpić, ale i w tym względzie nie wiadomo nic pewnego.

**Kopenhaga**, 2. października. Prezydent ministrów otworzył sejm i odczytał mowę od tronu oświadczając postanowienie rządu przeprowadzić konstytucyę państwa mimo wszelkiej opozycyi. Prezydentem landthingu mianowany radzca stanu Brun, a volksthingu prokurator sądowy Rotwilt.

**Berlin**, 3. października. Dzisiaj spodziewany Jego Mość Król z powrotem. *(L. k. a.)*

## Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie.)

**Lwów**, 6. października. Dziś były na naszym targu następujące ceny w. w.: korzec pszenicy 30r.20k.; żyta 23r.20k.; jęczmienia 16r.; owsa 17r.; hreczki 18r.35k.; grochu 30r. kartofli 8r.45k.; — cetnar siana 2r.37k.; okłotów 2r.$2\frac{1}{2}$k.; — sąg drzewa bukowego 28r.45k., sosnowego 24r.30k.

## Kurs lwowski.

| Dnia 6. października. | | gotówką zł. | gotówką kr. | towarem zł. | towarem kr. |
|---|---|---|---|---|---|
| Dukat holenderski . . . . . . | mon. konw. | 5 | 25 | 5 | 23 |
| Dukat cesarski . . . . . . . . | „ „ | 5 | 31 | 5 | 33 |
| Półimperyał zł. rosyjski . . . . | „ „ | 9 | 28 | 9 | 32 |
| Rubel śrebrny rosyjski . . . . . | „ „ | 1 | 50 | 1 | 51 |
| Talar pruski . . . . . . . . | „ „ | 1 | 44 | 1 | 46 |
| Polski kurant i pięciozłotówka . . | „ „ | 1 | 19 | 1 | 20 |
| Galicyjskie listy zastawne za 100 zr. | „ „ | 85 | 45 | 86 | 10 |
| Galicyjskie Obligacye indem. . . . | „ „ | 74 | 15 | 74 | 45 |

**Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.**

| Dnia 6. października 1854. | | zł. | kr. |
|---|---|---|---|
| Kupiono prócz kuponów 100 po . . . . . . . . . . | m. k. | 85 | 54 |
| Przedano „ „ 100 po . . . . . . . . . . | „ „ | — | — |
| Dawano „ „ za 100 . . . . . . . . . . | „ „ | 86 | 24 |
| Żądano „ „ za 100 . . . . . . . . . . | „ „ | — | — |

## Wiédeński kurs papierów.

| Dnia 3. października | | | | w przecięciu |
|---|---|---|---|---|
| Obligacye długu państwa . . . | 5% | za sto | $85\ \frac{3}{8}\ \frac{5}{16}\ \frac{1}{4}$ | $85\frac{5}{16}$ |
| detto z r. 1851 serya B. . | 5% | „ | — | — |
| detto z r. 1853 z wypłatą | 5% | „ | — | — |
| Obligacye długu państwa . . . | $4\frac{1}{2}$% | „ | $74\ \frac{1}{8}\ \frac{1}{4}\ \frac{3}{8}\ \frac{1}{2}$ | $74\frac{1}{4}$ |
| detto detto . . . . | 4% | „ | — | — |
| detto z r. 1850 z wypłatą | 4% | „ | — | — |
| detto detto detto | 3% | „ | — | — |
| detto detto . . . . | $2\frac{1}{2}$% | „ | $24\frac{1}{2}$ | $24\frac{1}{2}$ |
| Pożyczka z losami z r. 1834 . | | „ | — | — |
| detto detto z r. 1839 . . | | „ | $133\ \frac{1}{2}\ 134$ | $133\frac{3}{4}$ |
| detto detto z r. 1854 . . | | „ | $98\ \frac{1}{2}\ \frac{1}{4}\ 98\ 97\ \frac{7}{8}$ | $98\frac{3}{16}$ |
| Obl. wiéd. miejskiego banku . . . . | $2\frac{1}{2}$% | | — | — |
| Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850 . . | 5% | | — | — |
| Obl. indemn. Niż. Austr. . . . . . . . | 5% | | — | — |
| detto krajów koron. . . . . . | 5% | | $75\ \frac{1}{2}\ 76\frac{1}{2}\ \frac{3}{4}$ | $76\frac{1}{4}$ |
| Akcye bankowe . . . . . . . . . . . | | | 1255 | 1255 |
| Akcye n. a. Tow. eskp. na 500 złr. . . . | | | 470 | 470 |
| Akcye kolei żel Ces. Ferdynanda na 1000 złr. | | | $1772\frac{1}{2}\ 1766\frac{1}{4}\ 1770$ | 1770 |
| Akcye kolei żel. Glognickiej na 500 złr. . . . . | | | — | — |
| Akcye kolei żeł. Edynburskiej na 200 złr. . . . | | | — | — |
| Akcye kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 złr. | | | — | — |
| Akcye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr. | | | 564 563 | 563 |
| Akcye austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr. . . . . . | | | $563\ \frac{1}{8}$ | $563\frac{1}{8}$ |
| Galicyjski listy zastawne po 4% na 100 złr. . . . . . . | | | — | — |
| Renty Como . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | | | | — |

## Wiédeński kurs wekslów.

| Dnia 3. października. | | w przecięciu |
|---|---|---|
| Amsterdam za 100 holl. złotych . . . . . | $96\ \frac{1}{4}$ | $96\frac{1}{4}$ 2 m. |
| Augsburg za 100 złr. kur. . . . . . . . . | 117 117 l. | 117 uso. |
| Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę $24\frac{1}{2}$ fl. | $116\ 115\ \frac{7}{8}$ | $115\frac{5}{8}$ 3 m. |
| Genua za 300 lire nowe Piemont. . . . . . | — | — 2 m. |
| Hamburg za 100 Mark. Bank. . . . . . . . | $85\ \frac{3}{4}\ \frac{1}{2}\ \frac{3}{8}\ \frac{1}{4}$ | $85\frac{1}{2}$ 2 m. |
| Lipsk za 100 talarów . . . . . . . . . | — | — 2 m. |
| Liwurna za 300 lire toskań. . . . . . . . | — | — 2 m. |
| Londyn za 1 funt sztrl. . . . . . . . . . | 11.18 17 16 | 11-17 2 m. |
| Lyon za 300 franków . . . . . . . . . . | — | — 2 m. |
| Medyolan za 300 lire austr. . . . . . . . | $113\ \frac{3}{4}$ | $113\frac{3}{4}$ 2 m. |
| Marsylia za 300 franków . . . . . . . . | $135\ \frac{1}{4}$ | $135\frac{1}{4}$ 2 m. |
| Paryż za 300 franków . . . . . . . . . . | $136\ 135\frac{3}{4}\ \frac{5}{8}\ \frac{3}{4}$ l. | $135\frac{3}{4}$ 2 m. |
| Bukareszt za 1 złoty Para . . . . . . . . | — | — 31 T. S. |
| Konstantynopol za 1 złoty Para . . . . . . | — | — 31 T. S. |
| Cesarskie dukaty . . . . . . . . . . . . | $21\frac{1}{8}$ | $21\frac{1}{8}$ Agio. |
| Ducaten al marco . . . . . . . . . . . . | — | — Agio. |

## Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 4. paźdz. o pierwszej godzinie po południu.

Amsterdam $96\frac{7}{8}$. —. Augsburg $117\frac{3}{8}$ l. — Frankfurt $116\frac{1}{4}$ l. — Hamburg 86. — Liwurna —. — Londyn 11.21. — Medyolan $114\frac{1}{4}$. — Paryż $136\frac{1}{2}$.

Obligacye długu państwa 5% 85 — $85\frac{1}{8}$. Detto S. B. 5% $94\frac{1}{2}$ — 95. Detto $4\frac{1}{2}$% $74\frac{3}{8}$—$74\frac{1}{2}$. Detto 4% $65\frac{1}{4}$—$65\frac{1}{2}$ Detto z r. 1850 z wypłatą 4% $91\frac{1}{4}$ — $91\frac{1}{2}$. Detto z r. 1852 4% 88 — $88\frac{1}{4}$. Detto 3% $51\frac{1}{2}$ — 52. Detto $2\frac{1}{2}$% $42\frac{1}{4}$—$42\frac{1}{2}$ Detto 1% $17\frac{1}{4}$—$17\frac{1}{2}$. Obl. indemn. Niż. Austr. 5% 81 — $81\frac{1}{2}$. Detto krajów kor. 5% 76 — 78. Pożyczka z r. 1834 $223\frac{3}{4}$ — 224. Detto z r. 1839 133 — $133\frac{1}{4}$. Detto z 1854 98 — $98\frac{1}{8}$. Oblig. bank. $2\frac{1}{2}$% $57\frac{1}{2}$ — 58. Obl. lom. wen. pożyc. r. 1850 5% 91 — 92. Akc. bank. z ujmą 1252 — 1254. Detto bez ujmy 1044—1046. Akcye bankowe now. wydania 1005—1008. Akcye banku eskomp. $93\frac{1}{2}$—$93\frac{3}{4}$. Detto kolei żel. półn. Ces. Ferdynanda $177\frac{1}{4}$—$177\frac{1}{2}$. Wiéd.-Rabskie 90 — 91. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej 258 — 260. Detto Tyrnawskiej 1. wydania 17 — 20. Detto 2. wydania 30 — 35. Detto Edynburgsko - Neusztadzkiej 63 — $63\frac{1}{2}$. Detto żeglugi parowej 554 — 556. Detto 11. wydania —. Detto 12. wydania 548 — 550. Detto Lloyda 564 — 565. Detto młyna parowego wiédeń. 128 — 129. Renty Como $14\frac{1}{4}$—$14\frac{3}{8}$. Esterhazego losy na 40 złr. $85\frac{1}{2}$—$85\frac{3}{4}$. Windischgrätza losy $29\frac{1}{4}$—$29\frac{3}{8}$. Waldsteina losy $28\frac{3}{4}$ — 29. Keglevicha losy $10\frac{1}{4}$—$10\frac{3}{8}$. Cesarskich ważnych dukatów Agio $21\frac{1}{2}$ — $21\frac{5}{8}$.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiéd. d. 4. października o pół do 2. popołudniu.

Ces. dukatów stęplowanych agio $21\frac{1}{2}$. Ces. dukatów obrączkowych agio 21. Ros. imperyały 9.25. Srebra agio $17\frac{3}{4}$ gotówką.

## Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 6. października.

Obligacye długu państwa 5% $85\frac{1}{16}$; $4\frac{1}{2}$ % —; 4% —; 4% z r. 1850 $74\frac{3}{8}$; wylosowane 3% —; $2\frac{1}{2}$% —. Losy z r. 1834 – ; z. r. 1839 134. Wiéd.

miejsko bank. —. Akcye bank. 1252. Akcye kolei półn. $1772^1/_2$. Glognickiej kolei żelaznej —. Odenburgskie 127. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 553. Lloyd —. Galic. l. z. w Wiédniu —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego á 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2. m. $97^1/_8$. Augsburg $117^1/_2$ l. 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt $116^1/_2$ l. 2. m. Hamburg $86^1/_4$ l. 2. m. Liwurna — l. 2. m. Londyn 11.22. l. 3. l. m. Medyolan $114^1/_2$ l. Marsylia $136^1/_2$ l. Paryż $136^5/_8$ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. $21^3/_4$. Pożyczka z r. 1851 $5^0/_0$ lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —. Oblig. indemn. —. Pożyczka z roku 1854 98.

## Przyjechali do Lwowa.

Dnia 6. października.

Ks. Windischgrätz, c. k. podpułkownik, z Przemyśla. — Ks. Souco mołdawski wielki logotet, z Wiédnia. — Hr. Mier Henryk, z Buska. — PP. Turkułł, Tadeusz i Onufry, z Wiédnia. — Jordan Teofil, z Tarnopola. — Rozwadowski Wiktor, z Zkezowy.

## Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 6. października.

Br. Gablenz, c. k. jenerał-major, do Krakowa. — PP. Stechow, k. prus. major, do Krakowa. — Żebrowski Ludwik, do Żyrawy.

## Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 6. października.

| Pora | Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum. | Stopień ciepła według Reaum. | Średni stan temperatury do g. 6 zr. | Kierunek i siła wiatru | Stan atmosfery |
|---|---|---|---|---|---|
| | " ‴ ⁗ | | | | |
| 6 god. zrana | 27 9 7 | + 10° | + 15° | połud.-zach.$_0$ | pochmurno |
| 2 god. pop. | 27 9 8 | + 15° | + 10° | " | pogoda |
| 10 god. wie. | 27 9 8 | + 11° | | " | " |

## TEATR.

*Dziś:* Na korzyść artystki dramatycznej pani *Chrystyny Kannet* przedst. niem.: „**Humoristische Eisenbahnreise.**"

*Jutro:* 8. października:

**„HRABIA MONTE-CHRISTO."**

Dramat w 10 obrazach A. Dumas.

O s o b y:

Villefort prokurator królewski . . . . . JP. Smochowski.
Jego żona . . . . . . . . . . JPani Linkowska.
Walentyna jego córka . . . . . . JPanna Kasprzycka.
Edmund Dantes . . . . . . . . JP. Kaliciński.
Jego ojciec . . . . . . . . . JP. Starzewski.
Mercedes jego narzeczona . . . . . JPani Aszperger.
Morel bankier . . . . . . . . . JP. Wisłocki.
Julia ) jego dzieci . . . . . JPanna Targowska.
Maxymilian ) . . . . . . JP. Woźniakowski.
Danglars . . . . . . . . . JP. Ulrych.
Fernand . . . . . . . . . JP. Szturm.
Kadrus . . . . . . . . . JP. Mikulski.
Faria więzień . . . . . . . . JP Linkowski.
Albert wicehrabia . . . . . . . JP. Wilkoszewski.
Pani Danglar . . . . . . . . . JPani Grochowska.
Eugenia jej córka . . . . . . . JPani Krzyżanowska.
Kokles . . . . . . . . . . JP. Baczyński.
Kawalkanty młody . . . . . . . JP. Natorski.
Komisarz Policyi . . . . . . . . JP Eker.
Dozorca więźnia . . . . . . . . JP. Hennig.
Żeglarz . . . . . . . . . . JP. Borkowski.
Bertuccio . . . . . . . . . . JP. Lauvernay.
Służąca pani Villefort . . . . . . JPani Gołębiowska.
Lokaj Alberta . . . . . . . . . JP. Urbański
Doktor . . . . . . . . . . . JP. Koehler.

Początek o 6 koniec o 10.

## Termina

*sprzedaży, kupna, dzierzawy, licytacyi i t. d.*

**Dnia 8. października:** Dzierzawa miejskich jatek w Samborze.

**Dnia 9 października:** Licytacya na dostawe niektórych artykułów dla zaopatrzenia wojska w Stanisławowie. — Licytacya na dostawę rozmaitych artykułów do magazynu wojskowego w Dukli. — Licytacya na dostawe drzewa dla poczty w Lwowie.

**Dnia 12. października:** Dzierzawa pupilarnych dóbr Kokoszyńce, w Stanisławowie. — Licytacya na dostawę żyta, owsa i t. d dla stacyi Żółkiewskiej, w Żółkwi. — Licytacya na dostawę artykułów potrzebnych dla zaopatrzenia wojska w Wadowicach. — Licytacya liwerunku robót introligatorskich dla c. k. urzędów kameralnych we Lwowie. — Dzierzawa propinacyi wódki i miodu w Medenicach.

**Dnia 13. października:** Licytacya dóbr Konieczna i Regołów w Tarnowie.

**Dnia 15. paźdz:** Licytacya realności pod Nr. 95 m. we Lwowie.

**Dnia 16 paźdz:** Licytacya realności pod Nr. $270^3/_4$ we Lwowie. — Licytacya realności pod Nr. $142^2/_4$ we Lwowie. — Licytacya dóbr Tworylno w Tarnowie. — Licytacya powszechnego podatku konsumcyjnego w obwodzie Jasielskim.

**Dnia 17. paźdz.:** Licytacya na dostawę artykułów potrzebnych dla zaopatrzenia wojska we Lwowie. — Licytacya na dostawę słomy i zboża we Lwowie.

**Dnia 19. paźdz.:** Licytacya dóbr Zelechów mały we Lwowie. — Licytacia realności pod Nr. 104 w Sadogórze, w Czerniowcach. — Licytacya na dostawę naturaliów i paszy dla stacyi wojskowej w Łanczynie. — Licytacya na dostawę naturaliów dla wojska w Tarnopolu. — Licytacya na dostawę artykułów dla zaopatrzenia wojska w Hruszowie. — Licytacya części lasu dominikalnego w Dołhomościskach. — Licytacya dóbr Kisseleu w Czernioweach.

**Dnia 20. paźdz.:** Licytacya dóbr Rzepedź w Tarnowie. — Licytacya części realności pod Nr. 331 w Czerniowcach. — Licytacya na dostawe artykułów dla zaopatrzenia wojska w Stanisławowie.

# KRONIKA.

Teatr rozpoczął pierwszy abonament wczoraj przedstawieniem sztuki „Szklanka Wody" znanej z osnowy, zręczności w układzie i komiki wymagającej zaprawniejszego smaku w słuchaczu. Nie raziło więc, że teatr nie zalegał; dobór publiczności, wdzięczne przyjęcie i pochwały bez wrzawy oddawane, mogą zostawać najchlubniejszem zapewnieniem dla artystów, że gra ich była piękna i że znalazła prawdziwych wielbicieli ich talentu i kunsztu. Uprzyjemniało widok wspaniałe oświetlenie teatru; dyrekcya nowa wywiązuje się z przyrzeczenia, że przykładać będzie wszelkiego starania, ażeby podnieść scenę podupadłą, a przyczynić przyjemności widzom. Okazałe oświetlenie całej sali wewnątrz i sceny samej dozwala ocenić dokładniej wystawę sztuki i rozpoznawać należycie grę, mimikę, ubiory artystów, i przyczyniło zgromadzeniu tych powabów z jakich towarzystwa przyjacielskie domowe słyną.

— W Liverpolu otworzono nową salę koncertową. Sala ta ma 168 stóp długości, 100 stóp szerokości i 85 stóp wysokości. Kamień węgielny do tej olbrzymiej budowy założono r. 1838 i wykonano ją według planu pana Lonsdale Elme; dokończył budowę Cockerell, gdyż pierwszy budowniczy umarł 1847. Przepych i bogactwo łączy się w t j sali, chociaż pod względem ozdoby nie jest mistrzowskiem dziełem gustu. Pierwszego dnia przedstawiano Händla „Mesyasza," drugiego dnia Mendelsohna „Eliasza," a trzeciego dnia pierwszą część Haydn'a „Stworzenia" i drugą część Schneidera „Sądu ostatecznego."

— O Sebastopolu i fortyfikacyach tamtejszych zawierają dzienniki angielskie następujące jeszcze szczegóły, wyjęte z dzieła p. Scott'a o Krymie: Port sebastopolski stanowi zatoka ciągnąca się w kierunku południowo-wschodnim, długa u wnijścia do czterech mil i na milę szeroka, lecz coraz dalej zwężająca się aż do 1200 stóp, i w tem też miejscu wpada do morza Czarna Rzeczka. Zatoka w przecięciu może mieć ośm sążni głębokości, dno morskie w pośrodku błotniste, brzegi zaś zatoki są skaliste. Po stronie południowej znajduje się port dla okrętów handlowych i wojennych; port kwarantany leży na boku przed wnijściem do zatoki — wszystkie zaś porta są po stronie południowej i dość głębokie. Port wojenny jest największy, długość na $1^1/_2$ mili angielskiej a 400 jardów szeroki, i otoczony zewsząd dokami.

Tutaj też zawija na zimę flota czarno-morska, której największe okręta mogą z całym swym materyałem na pokładzie dotrzeć aż do samej przystani. Port mały z arsenałami i dokami leży na wschód od portu wojennego i blizko od wnijścia.

Od strony południowej broni portu sześć głównych bateryi czyli warowni, z których każda liczy po 50 do 190 dział, od strony zaś północnej jest ich cztery, każda od 18 do 128 dział. Warownie zbudowano na sposób kazamat, trzy z pomiędzy nich o 3 rzędach dział a czwarta o dwóch. Warownia św. Mikołaja jest największa ze wszystkich i liczy do 190 dział; po ściśłem sprawdzeniu naliczono dział 186 Na usilne wstawienie się za nami otrzymaliśmy pozwolenie zwiedzenia tej warowni. Zbudowana jest z białego kamienia wapiennego, kamienia mocnego i pięknego, którego trwałość i tęgość niepospolita; z podobnego materyału zbudowane są i inne warownie. Pomiędzy kazamatami zbudowano piece na rozpalanie kul; mierzyliśmy kaliber dział i przekonaliśmy się, że są ośmio-calowe; mogą więc rzucać 68 funtowe kule. Niepodobna nam było sprawdzić zresztą, czyli wszystkie działa forteczne są takiej samej wielkości, sądzić jednak należy, że całe uzbrojenie Sebastopola musi być dokładne i silne. Podczas naszych odwiedzin nie było zapewne więcej nad 800 zwróconych na morze dla obrony portu, a na jeden wdzierający się okręt mogło być do 350 dział razem skierowanych. Odtąd zbudowano podobno więcej jeszcze bateryi. Sebastopol stanowi bezsprzecznie silną nadzwyczaj pozycyę nad-morską; jakoż zrobiono zeń twierdzę groźną i niezmiernie warowną. Miasto Sebastopol leży między portem wojennym i handlowym, i wznosi się zwolna aż do wysokości 200 stóp nad powierzchnię morza. Wzdłuż rozciąga się przeszło na jedną milę angielską, a największa szerokość jego wynosić może $^3/_4$ mili. Od strony lądu, a mianowicie od zachodu bronił go mur kolisty, lecz jeden z najpierwszych inżynierów rosyjskich uznał mur ten za rzecz całkiem nie potrzebną i nie pożyteczną. Wypracowano też już plany nowego i jak najdokładniejszego obwarowania Sebastopolu z tej strony. Czyli je wykonano i w jaki sposób, o tem nie wiemy. Lecz chociażby i tak było, to jednak mury stawiane z koniecznym w takim razie pospiechem nie zdołały-by się oprzeć należycie strzałom działowym, mianowicie działom większego kalibru. A jeźli zresztą fortyfikacye te nie rozpościerają się w dal należytą i nie zajmują znacznej przestrzeni, natenczas tyle jeszcze pozostaje punktów górujących nad niemi i nad całym Sebastopolem, że już ani myśleć o skutecznym odporze i trzymaniu się przeciw działom donośnym. Żadna z bateryi nadmorskich, a nawet żaden z zamków nie mogłyby się w niczem przyczynić do obrony Sebastopola od strony lądowej Wielka warownia św. Mikołaja nie ma ani jednego działa w tym kierunku, i co-by się też nie przydało na nic, zwłaszcza, że cała część wzgórza, na którem leży miasto, wznosi się po-nad niem na jakie 200 stóp. Jakoż tak nad warownią św. Mikołaja, jak niemniej i nad wszystkiemi innemi zamkami i bateryami — tak po stronie północnej jako i południowej od wielkiej zatoki, dominują wzgórza przyległe.



**Przy dzisiejszej Gazecie Nr. 40. Dodatku tygodniowego.**

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

*Z c. k. galic. drukarni rządowej.*